

Erdőtüzek a Bibliában

A Biblia számos helyen és sokféle vonatkozásban szól a tüzről. Természetesen az erdő legveszedelmesebb ellensége, így az erdőtüzek sem kerültek el a bibliai szerzők figyelmét, mint ahogy a mindennapi élet megannyi számos jelensége sem. Az utóbbiak többnyire mellékes szerepet töltek be a szóban forgó bibliai történetben, mintegy keretül szolgált a kultikus (vallásos) mondanivalóhoz.

A tűzgyújtás és a tűz funkciói

A Makkabeusok második könyvéből tudjuk meg azt, hogy a zsidók „Szikrát csiholtak a kőből és úgy gyújtottak tüzet” (2Mak. 10:3). A tűznek alapvetően hármas funkciója jelenik meg a bibliai versekben. Az egyik *az ember mindennapi életszükségletének* kielégítése, mégpedig „ami a legfontosabb az ember életében, az a víz, a tűz...” (Sir. 39:26), a másik, mint kitüntetett szerepe a tűznek, a *vallási kultuszhoz* kapcsolódik, nevezetesen „A tüzet állandóan tartásuk égve az oltáron, ne aludják ki” (3.Móz. 6:6). A harmadik funkció a *büntetés*, mert Sirák szerint Isten „a tűzvést, jégesőt... büntetésnek szánta” (Sir. 39:29). Hasonló gondolatot fogalmaz meg Jeremiás próféta is: „Ezért megbüntettek titeket... tüzet gyújtok erdőtökben, amely mindenestül megemészti azt!” (Jer. 21:14). Ebben a bibliai versben a büntetés funkcióján túl már a szándékosság gondolata is felbukkan.

A megrepedt és a szomjas föld

A földet művelő izraeliták számára igen nagy kihívást jelentett a bizonytalan esőzések miatti szárazság. A következményekről drámai képet fest a zsoltáros. „Megrendítetted, megrepesztetted a földet... gyógyítsd be sebeit” (Zsolt. 60:4). Az iménti bibliai versben bukkan föl a megsebzett föld gondolata mint ökológiai probléma, valamint az, hogy a megsebzett földet gyógyítani kell. Ézsaiás próféta több helyütt a „szomjú” földről ír, „örülni fog a pusztaság és a szomjú föld” (Ézs. 35:1), „...víz fakad a szomjú földön” (Ézsaiás 35:7). Ezékiel próféta is a „szikkadt és szomjas földről” beszél (Ez. 19:13). A zsoltáriró Juda pusztáját úgy jellemzi, „mint kiszikkadt, kopár, víztelen föld” (Zsolt. 63:2). Hóseás próféta úgy látja, hogy „a keleti szél,

amely a pusztaságra támad, kiszárítja kútját, elapasztja forrását” (Hós. 13:15). Az Ószövetség tán legszebb történetének főszereplőjét, Józsefet a testvérei egy száraz kútba dobták. „A kút üres volt, nem volt benne víz” (1Móz. 37:24). A vízhiány miatt megdöbbenő kép tárul elénk e sorok olvastán: „A nyomorultak és a szegények vizet keresnek, de nincs, nyelvük kiszárad a szomjúságtól” (Ézs. 41:17).

Az „Isten nyila”

Az erdőtüzek keletkezésében kiváló okként nyilvánvalónak látszik, hogy a szárazság játszott elsődleges szerepet. Az erdőtüzet kiváltó tényezőkről, történetesen a villámról, csupán Báruk könyve tesz említést: „a tüzet leküldik felülről, hogy perzselje föl a hegyeket és az erdőket...” (Bár. 6:61). Jób könyve igen szemléletesen írja le a villámcsapást és következményeit. „Isten nyila hullott az égből, tűzvést támasztott a juhok és a szolgák között és elpusztította őket” (Jób 1:16).

Égő erdők

Az erdőtüzekről szóló bibliai tudósítások nyomán pontosíthatók az erdőtüzek fajtái. Az alom-, illetve a bozóttüzet említi Ézsaiás próféta könyvében, és pedig „...a tűz megemészti a tövist és a gázt. Meggyújtja az erdő bozótyját, gomolyogva száll föl a füstje” (Ézs. 6:17). Ezzel szemben a zsoltáros úgy fogalmaz, hogy „kialszanak, mint az égő bozót” (Zsolt. 118:12). A *koronatűz* jelenik meg

Ezékiel „ítéletes prófeciájában”: „Ezt mondd a délen fekvő erdőnek, tüzet gyújtok benned és az megemészti benned minden zöldellő fát és minden kiszáradt fát” (Ez. 21:3). A mediterrán éghajlatú Palesztínában keletkezett erdőtüzekről szóló tudósítások nem tettek különbséget abban, hogy lomb- vagy fenyőerdők váltak a tűz martalékává. Kivétel a Libanon cédrusait emészto tűzről szóló prófécia: „hadd emésze cédrusaid a tűz” (Zak. 11:1). Jakab apostol levelében olvasható, hogy „egy parányi tűz milyen nagy erdőt felgyújthat” (Jak. 3:5). Az idézetben két fontos mozzanat ragadható meg: egyrészt a „nagy”, azaz kiterjedt területéről van szó, másrészt az „erdő” többéves erdőállományt jelenthetett. Az Exodus egy sajátos tűzesetet említ: „a csipkebokor tűzben ég, de mégsem ég el a csipkebokor” (2Móz. 3:2).

Tűzgyújtási tilalom

A kőtáblára vésett parancsolatokon kívül számos előírás szabályozta Izrael népének mindennapjait. Ilyen szabály volt a tűzgyújtási tilalom, amely így szólt: „lakóhelyeteken se gyújtsatok tüzet szombaton” (2Móz. 35:3).

Összefoglalás

– A tűz az erdő legveszedelmesebb ellensége. Nehezen számszerűsíthető erdő hamvadt el a történelem folyamán napjainkig. Az égő erdők nem kerültek el a bibliai szerzők figyelmét, a profán jelenség kultikus üzenetet hordozott.

– A mediterrán éghajlatú Palesztínában az erdőtüzet kiváltó okok: a szárazság, a villámcsapás és a szándékosság. Pl.: „tüzet gyújtok erdőtökben” (Jer. 21:14).

– Pontosan megfogalmazták a tűz hármas funkcióját, nevezetesen: 1. emberi szükségletet elégít ki, 2. kultikus célokat szolgál és 3. a büntetés eszköze is.

– A tüzek fajtáit tekintve ismerték a bozóttüzet, valamint a koronatüzet, amint erre a vonatkozó bibliai versek is utalnak.

– Az erdőtüzek elleni védekezésésként a tűzgyújtási tilalmat vezették be.

– Intő, napjainknak szánt figyelmeztetést tartalmaz Salamon király példabeszédeiből vett gondolat: „a tűz, mely nem mondja, hogy elég” (Préd. 30:16).

Csötönyi József